

SF

eridanos

Fred Saberhagen

PLIENINIS ŠIVA

439 PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knjgute.lt

Fred Saberhagen
PLIENINIS ŠIVA

Mokslinės fantastikos romanas

Visatoje verda mirtinas mūšis tarp kosminėje erdvėje pasklidusios žmonijos ir nežinia iš kur atsibasčiusių protingų mašinų, vadinamų berserkeriais. Galaktikos pakraštyje skriejančiame Hiperborėjos asteroide įsikūrė gerai ginkluota žmonijos bazė. Tačiau žinia, kad berserkeriai sukūrė neįveikiamą mechanizmą, pramintą Šivos vardu, beveik paralyžiuoja nedidelį Hiperborėjos forpostą. Tūkstančiai tonų plieno, valdomų kompiuterinės sąmonės, ir saujelė žmonių - negi mūšio lemtis aiški???

Iš anglų kalbos vertė JUSTINA LAURINAVIČIENĖ

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

439 tomas. Serija įkurta 1990m.

Fred Saberhagen - SHIVA IN STEEL

New York, TOR SF, 1999

Copyright © by Fred Saberhagen, 1999

Cover art copyright © Richard Wright, 2001

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2008

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

1

Nutolusiame per penkis tūkstančius šviesmečių nuo senosios Žemės, atmosferos neturinčiame asteroide kodiniu Hiperborėjos*¹ pavadinimu, įsikūrė nedidelė Karinio kosminio laivyno bazė - praktiškai hermetiška citadelė. Čia retokai apsilankydavo nekviesti svečiai, na, o apie šiltą jų sutikimą neverta nė kalbėti.

Vienišo laivo pasirodymas, kurį maždaug prieš valandą užfiksavo robotai sargybiniai, naudodamiesi išankstinio aptikimo ir pranešimo sistema, apimančia visą Hiperborėjos saugumo sistemą, tapo staigmena visai bazei. Nuo tos akimirkos bazės komendantė Klerė Normand, nerasdama sau vietos, nerimo kabinete ir, atidėjusi į šalį visus reikalus, stebėjo pažeidėjo skrydį per didesnįjį iš dviejų kabinete įrengtų holografinių ekranų.

Bendraudama su žmonėmis Normand - elegantiška ir liekna, lygiais juodais plaukais bei

¹ Asteroidas pavadintas hiperborėjiečių garbei. Graikų mitologijoje Hiperborėja ("už Borėjo") tolimos Šiaurės žemė. Pavadinimas kilo nuo šiaurės vėjo dievo Borėjo.

kavos spalvos oda - paprastai išlikdavo rami, kalbėdavo tyliu balsu. Darbe ji paprasčiausiai rėmėsi jai patikėta valdžia, tačiau jos nede-monstravo. Dauguma žmonių per pirmą pažintį susidarydavo įspūdį, jog tai sausa, nuobodi, bespalvė moteris. Ir tikrai ne iš karto atsi-skleisdavo dar viena jos charakterio savybė - siekimas lošti *va bank*, noras rizikuoti, ypač kai statymai labai dideli.

Kaip įprasta, komendantė Normand vilkėjo kasdienę Karinio kosminio laivyno uniformą - paprastą kombinezoną, ant kurio, jeigu reikia, galima užsivilkti šarvuotą skafandrą. Nuspėti jos amžių pagal išvaizdą, kaip ir visų sveikata trykštančių brandaus amžiaus žmonių, neįma-noma, tiesą sakant, chronologinis amžius ir nesvarbus.

Nelauktas atvykėlis galėjo nė nesvajoti, jog bus nuoširdžiai sutiktas. Išankstiniais duome-nimis, link bazės skrido privatus laivas, pava-dintas "Endoro burtininke"², naudojamas

² Burtininkė, Sauliaus prašymu iškvietusi pranašo Saliamono dvasią ir išpranašavusi pralaimėjimą kare su filistiečiais ir paties Sauliaus bei jo sūnų žūtį (I-a "Karalių knyga"). Tačiau anglakalbiams fantastikos mėgėjams žodis "Endoras" turi ir kitą

naudingų iškasenų ir įvairaus smulkaus frachto paieškoms; jo savininkas ir kapitonas - Haris Silveras. Prieš penkiolika metų Klerei teko susipažinti su žmogumi tokiu vardu ir dabar ji abejojo, ar į bazę atvykstantis subjektas bus tik bendravardis.

Toliaregiams robotų sensoriams aptikus už milijardo kilometrų skriejantį laivą, greičiau už šviesą judantis kurjeris žinią apie besiartinančią "Burtininkę" atgabeno labai greitai, ir komendantė Normandė pradėjo derybas su pilotu, radijo signalui vėluojant vos minutę. Kai svečias gana ramiai pranešė, jog laivas apgadintas mūšio metu ir jam reikalingas remontas, komendantė įsakė pasiruošti laivo apžiūrai. Nepraėjus nė penkioms minutėms, budintis bazės laivas prisiderino prie atvykėlio greičio, Klerės pavaldiniai sulipo į "Burtininkę", o prie vairaračio sėdo karo pilotas, turintis sužeistąjį nutupdyti bazėje.

Komendantė taip atsargiai elgėsi dėl to, kad prieš porą valandų tolimųjų atstumų kurjeris atgabeno skubų pranešimą, kuris iškart buvo

reikšmę: tai viena planetų, egzistuojančių "Žvaigždžių karų" epopėjoje, kurioje sunaikinta antroji mirties žvaigždė ir žuvo imperatorius.

iššifruotas. Tas laiškas gulėjo Klerės kišenėje. Jai net norėjosi išsitraukti jį ir dar kartą perskaityti, nors iš tiesų to nereikėjo.

Pranešimą, pristatytą iš Port Daimonde esančio sektoriaus štabo, pasirašė tenykštis žvalgybos šefas. Įprastu kariniu žargonu šifruotas adresas, standartiniai kreipiniai, paskui nesudėtingas tekstas:

"SVARŪS ĮKALČIAI RODO, KAD SLAPTASIS KERMANDŽIO AGENTAS, ASMENYBĖ NENUSTATYTA, PASIRINKO JŪSŲ BAZĘ, NORĖDAMAS JOJE ĮSITVIRTINTI. JO KETINIMAI NEAIŠKŪS. PRIVALOTE ELGTIS ITIN SLAPTAI SU VISAIS NAUJAI ATVYKUSIAIS IR ATVYKSIANČIAIS ASMENIMIS, YPAČ CIVILIAIS".

Perskaičiusi šifruotę, iš pradžių Klerė nieko nesuprato: "Kokie dar civiliai asmenys?! Bazėje jie būna retai, o šiuo metu nėra nė vieno". Pirmą mintį sekė antroji: "Kokie įkalčiai?!"

Atsakymą į antrą klausimą ji vargu ar kada sužinos. Kas liečia pirmąjį - apie civilius - regis, netrukus viskas paaiškės.

Pavargusi nuo visą laiką į atvykėlį sutelkto dėmesio, ji atsisuko, žvelgdama tiesiai pro vaiskų stiklą į vakuume išryškėjusią tamsią horizonto liniją, mažiau nei per kilometrą nu-

tolusių nuo jos akių, bet per penkis tūkstančius šviesmečių nuo Saulės, savo spinduliais šildžiusios Klerės vaikystę ir jaunystę, o dar anksčiau, neatmenamais laikais - visos žmonijos vaikystę bei jaunystę. Asteroidas sukosi gana greitai, tad žvaigždės ir kiti dangaus kūnai akivaizdžiai judėjo dangaus skliautu, kildami virš dantyto horizonto didingu, begaliniu srautu. Klerė jau seniai suprato, jog pakanka tik truputį tolėliau įsižiūrėti į be perstojo žemėjantį horizontą - ir pajunti mažytę planetą slystant iš po kojų.

Asteroidas aplink savo ašį visiškai apsisuka per kelias minutes, ir didžiąją grandiozinio rato dalį dangaus skliaute karaliauja tolimųjų galaktikų šviesos.

Pro komendanto kabineto langą, atsisukusį į pakilimo aikštelę, matėsi eilė tarpžvaigždinių robotų-kurjerių, nusitaikiusių į dangų ir pasiruošusių pakilti bet kurią sekundę, - kiekvienas atskirose šachtose, išdėstytose plačiais intervalais specialiai išlygintame asteroido paviršiuje, atliekančiame bazės nusileidimo aikštelės funkcijas. Už pusės kilometro, toliausiam lauko gale, įleisti į gamtos sukurtą vertikalią uolą, matėsi angaro vartai, pro kuriuos įleidžiami naujai atvykę laivai į požeminius

dokus ir stovėjimo aikšteles, iškaltas uoloje per kelis aukštus, besileidžiančius į asteroido gelmes.

"Endoro burtininkė" - pirmas nekviestas svečias per ilgėlesnį nei metų laikotarpį - turėtų nusileisti už poros šimtų metrų nuo vartų. Vienintelis laive buvęs žmogus, pasivadinęs jo savininku Hariu Silveru, ne tik neprieštaravo Karinio kosminio laivyno atstovams, lipantiems į jo laivą, bet net lengviau atsiduso ir, regis, su džiaugsmu patikėjo laivo valdymą svetimoms rankoms.

Prieš porą dienų - nors ką ten porą dienų, dar vakar, - atvykėlis komendantės Normand taip neerzintų, bet šiandien ji nekantriai laukė visai kitų svečių, gyvybiškai svarbių svečių, vėluojančių jau beveik dvi valandas. Mintis, kad suplanuota dienotvarkė tuoj subyrės it kortų namelis, visai jos nedžiugino.

Tiesą sakant, Klerė kiekvieną minutę laukė išankstinio aptikimo robotų žinutės apie sistemoje pasirodžiusį ekspedicinį korpusą. Jeigu viskas vyksta pagal planą, tie šeši Karinio kosminio laivyno laivai - trys lengvi kreiseriai ir trys eskadriniai minininkai - prieš dvi dienas turėjo išskristi iš Port Daimondo, nutolusio nuo bazės per tūkstantį šviesmečių. Žinoma, ieško-

ti laivų tarp žvaigždžių paprasta akimi visiškai beviltiška, tačiau Klerė jau kelintą kartą "sugavo" save žvelgiant į tą pusę, iš kurios turėtų pasirodyti laivai.

Tarnyboje komendantę Normand pavadavo uolus papulkininkis Hodarkas, tačiau jos adjutanto vaidmenį atliko optoelektroninis modulis - kompiuterinė programa, priskiriama eksper-tinių sistemų kategorijai, - vadinama Seide. Paprastai holografinis Seidės asmenybės atvaizdas miglotai atspindėdavo paties koman-danto išvaizdą.

Šiuo metu didesniame holografiniame ekrane išnirusi patraukli Seidės galva kantriai stebėjo Normand, tarsi spėliodama, kodėl jos Senelio-kė šiandien kažkokia ne sava ir visą laiką žvilgčioja pro langą, nors žiūrėti ten nėra į ką.

Faktiškai apie suplanuotą ekspedicinio korpuso atvykimą į Hiperborėją, išskyrus koman-dantę, nežinojo nė viena gyva siela, net virtu-alioji Seidė, kurios lojalumas nekėlė jokių abe-jonių. Trijų kreiserių ir trijų minininkų pasiro-dymas, be abejonės, sukels nedidelį sąmyšį tarp bazės personalo darbuotojų. Dar spės pranešti apie ekspedicinio korpuso atvykimą.

Langas, pro kurį komendantė Normand žvelgė į Visatą, buvo neįprastas net kaip iluminatorius - dešimties centimetrų superstiklas, sustvirtintas armatūra. Beje, pro jį matėsi tikrai įspūdingas peizažas.

Paprastai kalbant, Klerė matė antžeminę, mažesnę nei pusės statinio, dalį, - žmonių avanpostą, įsikūrusį gana vaizdingoje mažos planetos vietoje, besisukančioje aplink rusvą nykštukę, esančią tik jaunesniaja dvinarės žvaigždės sudėtine dalimi. Nykštukė, per maža ir per šalta, kad taptų tikra žvaigžde, rausvėjo už lango, dydžiu bei ryškumu panešėjanti į Žemės palydovą per pilnatį, stebimą nuo Žmonijos Lopšio paviršiaus. Jo blausi purpurinė, padūmavusi šviesa, dažnai stipriai slegianti, liejosi pro kai kuriuos stoties langus - žinoma, jeigu kas nors, kaip dabar, norėdavo pasigrožėti rūsčiu šviesuliu. Tačiau keturi tuzinai bazės gyventojų, kai jiems apskritai kildavo noras kuo nors pasigrožėti, paprastai rinkdavosi virtualų peizažą: žalias kalvas, aukštus medžius, melsvą dangaus skliautą ir spindintį vandens paviršių, lengvai sukuriamus holografinių ekranų. Bet paskutinį mėnesį visas personalas buvo taip užsiėmęs, kad supančios aplinkos estetikai neteikė didelės reikšmės.

Bazėje tikrai nedaug rutininių pareigų, o tokių, kurias galėtum atlikti nerūpestingai, apskritai nebuvo.

Klerei bežiūrint pro langą, dangų perskrodė blyksnis, pranešantis apie besiartinantį dar vieną robotą-kurjerį. Jie taip dažnai skraidė ten ir atgal, kad įprastą dieną į kurjerio pasirodymą komendantė bemaž nekreiptų dėmesio.

Kad juos kur, tuos keblumus, niekaip be jų neapsieinama!

Didelis chronometras, kabantis ant vienos komendantės Normand kabineto sienos, nepailsdamas skaičiavo sekundes, artėjančias prie įslaptinto laiko, iki kurio beliko nepilnos septynios standartinės paros. Jeigu viskas vyks pagal planą, laukiami šiandienos svečiai - šeši kariniai laivai su savo įgulomis - tuo laiku startuos iš Hiperborėjos, kad užbaigtų paskutinį tikslingos jų kelionės etapą. Į tvarkaraštį įtrauktos nedidelės laiko atsargos, jei iškiltų nenumatytų sunkumų, kurie praktiškai neišvengiami rimtų operacijų metu, tačiau laiko atsargos - labai brangus turtas, nevalia švaistyti jį menkniekiams. Net poros valandų vėlavimas pačioje pradžioje - rimta priežastis nerimui.

Kai tik šįryt komendantė atšaukė laisvadie-

nus trims žmonėms, planavusiems smagiai praleisti užtarnautas poilsio dienas ir pasi-
linksminti Geruose Ketinimuose, visi bazėje
suprato, jog bręsta kažkokie įvykiai, nors net
Seidė neįsivaizdavo kokie.

Jeigu viskas vyks sklandžiai ir ekspedicinis
korpusas užbaigs savo misiją sėkmingai, jis
nužudys būtybę, niekada apskritai ir negyve-
nusią. Korpusui įsakyta sunaikinti nežmoniškai
efektingą mirties nešėją, be kita ko dar apdo-
vanotą strateginiais karvedžio gebėjimais. Be-
jausmė būtybė, kurianti išmintingus planus,
atliekanti netikėtus išpuolius ir smogianti ne-
žabota gamtos stichijų galia. Siaubingas prie-
šas, mirtinas visos gyvybės priešas.

Žmonės vadino jį berserkeriu.

Jau ne vieną šimtmetį visa Galaktikos esybė
gina savo teisę gyventi, kaudamasi visa api-
mančio karo frontuose. Mirtį nešančias maši-
nas, Saulės sistemos išeivių pramintas berser-
keriais, neatmenamais laikais sukūrė rasė,
išlikusi atmintyje Statybininkų vardu, nes jokių
kitų savo veiklos pėdsakų nepaliko. Pasitelkę
milžinišką išradingumą ir kažkokį iškreiptą
protą, Statybininkai, norėdami laimėti žvaigž-
džių karą, pateisino bet kokias priemones ir
panaudojo absoliutų ginklą, naikinantį visa,

kas gyva, priešų užimtose planetose.

Absolūtus ginklas nepriekaištingai atliko savo darbą, tačiau ilsėtis ant laurų Statybininkams neteko. Atrišti berserkeriams rankas buvo kur kas lengviau, nei juos sustabdyti. Bejausmės mašinos-žudikės nušlavė nuo Visatos paviršiaus savo kūrėjus, metodiškai ir be didelių pastangų pasiųsdamos juos į nebūtį. Tik visai neseniai iškilo viešumon gana svarūs liudijimai, jog bent saujelė Statybininkų gyvi iki šiol, nors ir stumia apgailėtinas dienas ūkanoto Mauronario gelmėse, praktiškai visiškai izoliuoti nuo likusios Visatos.

Šiandien, praslinkus šimtams amžių, mechaniniai žudikai vis dar siautėja Galaktikos platybėse, be perstojo reprodukuodami ir perstatydami save, siekdami didesnio efektingumo, atkakliai tobulindami tarpžvaigždinius savo variklius bei ginkluotę ir net rasdami būdų patbulinti - jų supratimu - savo programas. Kad ir kokie būtų pirminiai jų kūrėjų ketinimai, dabar berserkeriai siekė visiškai išnaikinti bet kokią gyvybės apraišką visoje Galaktikoje.

Humanoidams - organiniam protui, kad ir kokiomis biologinėmis formomis bei apraiškomis šis fenomenas egzistuotų skirtingose planetose, visa apimančiuose gyvybės sunaikinimo

planuose skirtas ypatingas dėmesys, mat žmonės pasirodė besą vienintelė gyvybės atmaina, galinti aršiai pasipriešinti berserkeriams. Tik ši biologinė veislė geba atremti puolimą, veikdama kryptingai, gudriai ir protingai.

Iš kelių žinomų galaktikos humanoidų rūšių tik Saulės sistemos išeiviai - Žemės žmonija - prilygo berserkeriams negailestingumu ir žiaurumu.

Konfliktas ruseno amžiais, dažnai įžiebdamas visa apimančio karo ugnį. Čia kaudavosi Galaktikos gyvybė, praktiškai žmonija, senosios Žemės sūnūs ir dukterys, su mašinomis, prieš tūkstantmečius užprogramuotomis tą gyvybę sunaikinti. Kada ne kada tai viename, tai kitame sektoriuje konfliktas prislopdavo, abi kariaujančios pusės perskirstydavo savo armijas, o tada įsiliepsnodavo nauja kova. Nors apie berserkerių anihilaciją, rodės, galima tik pasvajoti, tačiau ruseno viltis, kad užprogramuoti jų paskirčiai galima sutrukdyti....